

Joanna Kordzikowska

„Tysiąclecie w Internecie”

Materiały edukacyjne dotyczące rocznicy 1000-lecia koronacji Bolesława Chrobrego na króla Polski. Propozycja dla nauczycieli historii

Można powiedzieć, że Bolesław Chrobry to dla uczniów „przyjemny” władca. Jego postać w prosty sposób buduje poczucie dumy z własnego państwa. Łatwo jest im odpowiedzieć na pytanie: „Dlaczego wielkim człowiekiem był?” Wieloletnia praktyka nauczycielska pozwala mi też twierdzić, że jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych (wizerunkowo) i zapamiętanych władców Polski. Pamięć ta jest także wyrazem identyfikacji dzieci i młodzieży z ważnymi wydarzeniami dla historii narodu polskiego. Jednym z tych wydarzeń jest niewątpliwie pierwsza w historii koronacja polskiego władcy i wyniesienie państwa do rangi królestwa.

Przedstawię Państwu kilka propozycji, które mogą urozmaicić lekcje historii i wzbogacić warsztat pracy. Będą to zamieszczone w Internecie propozycje tematyczne dotyczące postaci Bolesława Chrobrego i wydarzenia rocznicowego – tysiąclecia koronacji na króla Polski.

Bardzo ciekawe materiały m.in. o Bolesławie Chrobrym znajdziemy na stronach Muzeum Historii Polski <https://muzhp.pl/>. Nawiązując do popularności królów polskich i związanych z ich panowaniem wydarzeń, Muzeum przeprowadziło Ranking Królów Polski, którego wyniki ogłoszono na pikniku historycznym „Uczta u Chrobrego” na warszawskiej cytadeli. Głosy oddawane były w dwóch grupach badawczych: publiczność (głosować mogli wszyscy, korzystając z formularza na stronie muzeum) oraz eksperci (głos oddało ponad 30 historyków z najważniejszych ośrodków akademickich w kraju). W głosowaniu publiczności Bolesław Chrobry zajął zaszczytne trzecie miejsce (wyprzedzili go: Kazimierz III Wielki – miejsce pierwsze i Jadwiga Andegaweńska – miejsce drugie). Nieco gorzej z oceną ekspercką – tu znalazł się dopiero na miejscu dziesiątym. Biorąc pod uwagę fakt, że w szranki stanęło 28 władców, to miejsce rankingowe Chrobrego jest bardzo wysokie. Obok publikacji list

rankingowych¹, na stronach Muzeum znajdziemy również wypowiedzi kilku historyków uzasadniających swoje wybory. Bolesława Chrobrego dotyczą dwie: prof. Marcina Kuli z Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Teatralnej oraz dra Pawła Figurskiego z Instytutu Sztuki PAN². Krótkie, 2–3 minutowe filmy mogą posłużyć jako materiały dydaktyczne dla nauczycieli³. Dr Paweł Figurski podkreśla szczególne zasługi Chrobrego, które dają mu pierwsze miejsce w panteonie władców Polski. Po pierwsze położył on podwaliny pod instytucje zarówno państwowe, jak i kościelne. Po drugie, fakt, iż to właśnie Chrobremu inni monarchowie zawdzięczają swoje istnienie instytucjonalne. Nagranie to może posłużyć zarówno jako podsumowanie lekcji o Bolesławie Chrobrym, jak i materiał do dyskusji z uczniami. Ponadto na stronie znajdują się artykuły i podcasty o Bolesławie Chrobrym i jego czasach, np. „Bolesław Chrobry – twórca imperium Piastów”⁴, w których prof. Przemysław Urbańczyk z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Polskiej Akademii Nauk niezwykle ciekawie przybliżył postać, politykę i czasy panowania B. Chrobrego. Do wykorzystania na lekcjach w szkole ponadpodstawowej mogą być fragmenty tej rozmowy. Zdaniem przewodnim, wokół którego warto budować narrację na lekcji, może być teza, że: „Władza zawsze była domeną ludzi zdeterminowanych, charyzmatycznych, ale też bezwzględnych”. Powinniśmy tak dobrać fragmenty podcastu, aby uwzględnić treści nauczania zawarte w podstawie programowej (Uczeń: wyjaśnia uwarunkowania powstania państwa polskiego i jego chrystianizacji, z uwzględnieniem roli Mieszka I i Bolesława Chrobrego; opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w. – zakres podstawowy; charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego, dokonuje bilansu panowania władców piastowskich do 1138 r. – zakres rozszerzony)⁵ i umożliwić uczniom rozwinięcie tej tezy. Pytania zadawane uczniom mogą dotyczyć zarówno funkcjonowania państwa, jak i samego władcy, np.: Gdzie Chrobry zdobył wiedzę na temat funkcjonowania państwa i rządzenia nim?; Gdy patrzemy na panowanie Bolesława – gdybyśmy wyobrazili sobie to panowanie jako pewnego rodzaju wykres na osi czasu, pewnego rodzaju sinusoidę – to w których latach byłby szczyt osiągnięć?

¹ <https://muzhp.pl/uploads/files/2025-07/686b502f904d6117194960.pdf>

² <https://muzhp.pl/aktualnosci/ranking-krolow-polski-wyniki>

³ Znajdziemy tam filmy dotyczące postaci Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Kazimierza Jagiellończyka, Stefana Batorego, Zygmunta II Augusta, Stanisława Augusta. Materiały te również mogą posłużyć celom edukacyjnym.

⁴ <https://youtu.be/CY-sCQka0l8>

⁵ https://gwo.pl/historia_uszczuplona_podstawa_programowa_28-06-2024/

Dla uczniów zainteresowanych tematem interesujący będzie podcast Łukasza Starowieyskiego pt. „Bolesław Chrobry – pierwszy król, wielki władca”⁶. Propozycją dla młodszych uczniów jest słuchowisko z cyklu *Piastodzieje*, cz. 2 pt. *Bolesław Chrobry*⁷.

Przedstawione przeze mnie materiały to tylko część propozycji Muzeum. Zachęcam do zapoznania się z ofertą i wykorzystania do pracy z uczniami.

Nie tylko MHP opublikowało materiały rocznicowe, wiele instytucji przygotowało uroczyste obchody, którym towarzyszyły naukowe przedsięwzięcia, m.in. wystawy i otwarte wykłady. Jednym z nich był wykład prof. dr. hab. Krzysztofa Ożoga, w ramach obchodów jubileuszu Tysiąclecia Królestwa Polskiego. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Departament Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim i Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Krakowie, a wykład nosił tytuł „*Tysiąclecie Korony Polskiej*” – *Polska Bolesławów*⁸.

Najwięcej zróżnicowanych materiałów zarówno dla nauczycieli, jak i rodziców zamieścił Portal Gniezno 2025⁹. W zakładce „edukacja” znajdują się kolorowanki, plansze edukacyjne, karty pracy, filmy edukacyjne, gazetki koronacyjne, scenariusze lekcji dla starszych i młodszych dzieci. Dla uczniów zaproponowano projekt: *W poszukiwaniu królewskiej korony*. Celem tego projektu jest zainteresowanie przeszłością Ojczyzny, poszerzenie wiedzy na temat ważnych wydarzeń związanych z historią Polski, wykorzystywania zdobytej wiedzy w sytuacjach praktycznych, przygotowanie do kształcenia i samokształcenia się w przyszłości. Znajdziemy tam wiele propozycji zadań i działań, które także w sposób wybiórczy możemy zastosować na lekcji.

Na koniec proponuję skorzystać z pomocy sztucznej inteligencji i zaprezentować uczniom ciekawy materiał, w którym znane im zapewne postaci z *Pocztu królów i książąt polskich* Jana Matejki zostaną ożywione i nabiorą koloru¹⁰.

Bardzo dobre zestawienie książek, artykułów, podcastów itp. materiałów pomocnych w pracy nauczyciela zamieściła na swojej stronie Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kołłątaja w Krakowie¹¹.

⁶ <https://youtu.be/v5wnVw88Zw0>

⁷ <https://youtu.be/FHvJi7FCYPU>

⁸ https://youtu.be/wBQdMqRsE_0

⁹ <https://gniezno2025.pl/edukacja/>

¹⁰ <https://youtu.be/9vsRMTzhAtA>

¹¹ <https://www.pbw.edu.pl/inspiracje-edukacyjne/2600-1000-lecie-koronacji-boleslawachrobrego-1025-2025>

Internet stwarza nam nauczycielom wielkie możliwości. Coś, co kiedyś było dostępne tylko dla nielicznych lub wiązało się z całodziennym lub kilkudniowym wyjazdem, dzisiaj jest na wyciągnięcie ręki. Wzbogacajmy naszą pracę o nowe rozwiązania, pokazujmy uczniom wartościowe strony internetowe, z których mogą czerpać wiedzę i rozwijać swoje zainteresowania. Nauczyciel to ten, kto prowadzi, uczy, pomaga rozwijać skrzydła. Niech celem naszej pracy będzie szeroko pojęty rozwój młodego człowieka, świadomego obywatela, dumnego z dokonań swojego Narodu obywatela świata.

dr Joanna Kordzikowska *jest nauczycielem historii w IV Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie i doradcą metodycznym w Podkarpackim Zespole Placówek Wojewódzkich w Rzeszowie.*
